
shrIpurushottamamahAtmyam

శ్రీపురుషోత్తమమాహాత్మ్యమ్

Document Information

Text title : purushottamamahAtmyam
File name : purushottamamahAtmyam.itx
Category : vishhnu, krishna, mahAtmya, vishnu
Location : doc_vishhnu
Transliterated by : Ananth Raman
Proofread by : Ananth Raman, NA
Description/comments : Brahmavaivartapurana, ShrikriShnajanmakhandha (4), adhyAya 126 and
Padmapurana, Patalakhandha (5) adhyAya 82
Latest update : May 1, 2021
Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

February 2, 2024

sanskritdocuments.org

శ్రీపురుషోత్తమమాహాత్మ్యమ్

(బ్రహ్మవైవర్తపురాణాతతః)

శ్రీకృష్ణ ఉవాచ -

(శృణు రాధే ప్రవక్ష్యామి జ్ఞానమాధ్యాత్మికం పరమ్ ।

యచ్చుత్వా హాలికో మూర్ఖః సద్యో భవతి పణ్ణితః ॥ ౧౨ ॥

జాత్యాఽహం జగతాం స్వామీ కిం రుక్మిణ్యాదియోషితామ్ ।

కార్యకారణరూపోఽహం వ్యక్తో రాధే పృథక్ పృథక్ ॥ ౧౩ ॥

ఏకత్మాఽహం చ విశ్వేషాం జాత్యా జ్యోతిర్మయః స్వయమ్ ।

సర్వప్రాణేషు వ్యక్త్యా చాప్యాబ్రహ్మాదితృణాదిషు ॥ ౧౪ ॥

ఏకస్మింశ్చ భుక్తవతి న తుష్టోఽన్యో జనస్తథా ।

మయ్యాత్మని గతేఽప్యేకో మృతోఽప్యన్యః సుజీవతి ॥ ౧౫ ॥

జాత్యాఽహం కృష్ణరూపశ్చ పరిపూర్ణతమః స్వయమ్ ।

గోలోకే గోకులే రమ్యే క్షేత్రే వృన్దావనే వనే ॥ ౧౬ ॥

ద్విభుజో గోపవేషశ్చ స్వయం రాధాపతిః శిశుః ।

గోపాలైర్గోపికాభిశ్చ సహితః కామధేనుభిః ॥ ౧౭ ॥

చతుర్భుజోఽపి వైకుణ్ఠే ద్విధారూపః సనాతనః ।

లక్ష్మీసరస్వతీకాన్తః సతతం శాన్తవిగ్రహః ॥ ౧౮ ॥

యన్మానసీస్థుకన్యా మర్త్యలక్ష్మీపతిర్భువి ।

శ్వేతద్వీపే చ క్షీరోదే తత్రాపి చ చతుర్భుజః ॥ ౧౯ ॥

అహం నారాయణర్షిశ్చ నరో ధర్మః సనాతనః ।

ధర్మవక్తా చ ధర్మిష్ఠో ధర్మవర్తప్రవర్తకః ॥ ౨౦ ॥

శాన్తిర్లక్ష్మీస్వరూపా చ ధర్మిష్ఠా చ పతివ్రతా ।

అత్ర తస్యాః పతిరహం పుణ్యక్షేత్రే చ భారతే ॥ ౨౧ ॥

సిద్ధేశః సిద్ధిదః సాక్షాత్ కపిలోఽహం సతీపతిః ।

నానారూపధరోఽహం వ్యక్తిభేదేన సున్దరి ॥ ౯౨॥

అహం చతుర్భుజః శశ్వద్ ద్వార్యత్యాం రుక్మిణీపతిః ।

అహం క్షీరోదశాయీ చ సత్యభామాగృహే శుభే ॥ ౯౩॥

అన్యాసాం మన్దిరేఽహం చ కాయవ్యూహాత్ పృథక్ పృథక్ ।

అహం నారాయణర్షిశ్చ ఫాల్గునస్య సారథిః ॥ ౯౪॥

స నరర్షిర్ధర్మపుత్రో మదంశో బలవాన్ భువి ।

తపసా రాధితస్తేన సారథ్యేఽహం చ పుష్కరే ॥ ౯౫॥

యథా త్వం రాధికా దేవీ గోలోకే గోకులే తథా ।

వైకుణ్ఠే చ మహాలక్ష్మీర్భవతీ చ సరస్వతీ ॥ ౯౬॥

భవతీ మర్త్యలక్ష్మీశ్చ శాన్తిర్లక్ష్మీస్వరూపిణీ ।

కపిలస్య ప్రియా కాన్తా భారతే భారతీ తథా ॥ ౯౭॥

త్వం సీతా మిథిలాయాం చ త్వచ్ఛాయా ద్రోపదీ సతీ ।

ద్వారవత్యాం మహాలక్ష్మీభవతీ రుక్మిణీ సతీ ॥ ౯౮॥

పంచానాం పాణ్డవానాం చ భవతీ కలయా ప్రియా ।

రావణేన హృతా త్వం చ త్వం చ రామస్య కామసీ ॥ ౯౯॥

నానారూపా యథా త్వం చ ఛాయయా కలయా సతీ ।

నానారూపస్తథాఽహం చ స్వాంశేన కలయా తథా ॥ ౧౦౦॥

పరిపూర్ణతమోఽహం చ పరమాత్మా పరాత్పరః ।

ఇతి తే కథితం సర్వమాధ్యాత్మికమిదం సతి ।

రాధే సర్వాపరాధం మే క్షమస్య పరమేశ్వరి ॥ ౧౦౧॥

(శ్రీకృష్ణవచనం శ్రుత్వా పరితుష్ట చ రాధికా ।

పరితుష్టశ్చ గోప్యశ్చ ప్రణేమః పరమేశ్వరమ్ ॥ ౧౦౩॥)

ఇతి బ్రహ్మవైవర్తపురాణే శ్రీకృష్ణజన్మఖణ్డాన్తర్గతం

శ్రీపురుషోత్తమమాహాత్మ్యం సమూర్ణమ్ । (అధ్యాయః ౧౨౬)

శ్రీకృష్ణద్వారా అపనే ఔర రాధాతత్త్వ కా ఉద్ఘాటన-

“హే రాధే మైం స్వభావ సే సబ లోకోం కా స్వామీ హలూః, ఫిర

రుక్మిణీ ఆది స్త్రియోం కీ తో బాత హీ క్యా హై । మైం కార్య-కారణ రూప సే

పుథక్-పుథక్ ప్రకట హోతా హూఁ । హే రాధే ! మైం స్వభావ నే స్వయం
 జ్యోతిర్మయ హూఁ, అఖిల విశ్వ-బ్రహ్మాణ్ణ కా ఏకమాత్ర ఆత్మా (అన్తర్యామీ)
 హూఁ ఔర బ్రహ్మాది నే లేకర స్తమ్భ-పర్వస్త సమ్పూర్ణ ప్రాణియోం మేం వ్యాప్త
 హూఁ । హే రాధే ! మైం స్వభావ నే స్వయం పరిపూర్ణతమ కృష్ణరూప నే
 రహతా హుత రమణీయ క్షేత్ర గోలోక, గోకుల ఔర వృన్దావన కే వన-వన
 మేం తుష్టారే సాధ నిత్య-విహార కరతా హూఁ । హే రాధే ! మైం స్వయం
 ఉపర్యుక్త ఇన ధామోం మేం తుష్టారా పతి ద్విభుజ హోకర గోపవేష మేం
 బాలక రూప నే క్రీడా కరతా హూఁ ఔర గ్వాల, గోపియాఁ గోపఁ హీ మేరీ
 లీలా మేం సహాయక హోతీ హైం । హే రాధే ! మైం వైకుణ్ణ మేం చతుర్భుజ
 రూప నే రహతా హూఁ, వహఁ మైం హీ లక్ష్మీ ఔర సరస్వతీ కా పతి
 హూఁ ఔర సదా శాన్త రూప నే నివాస కరతా హూఁ । ఇన ప్రకార మైం
 పరబ్రహ్మ హీ దో రూపోం మేం విభక్త హూఁ । హే రాధే ! భూతలపర,
 శ్వేతదీప్వ ఔర క్షీరసాగర మేం క్రమశః మానసికన్యాయ, సింధుకన్యాయ
 ఔర మర్త్యలక్ష్మీ కే జో పతి హైం వహ భీ మైం హూఁ ఔర వహఁ మైం
 చతుర్భుజ రూప నే రహతా హూఁ । హే రాధే ! మైం నర-నారాయణ ఋషి
 హూఁ ఔర సనాతన ధర్మ హూఁ । మైం ధర్మవక్తా హూఁ తథా ధర్మిష్ఠ
 హూఁ ఔర ధర్మమార్గ కా ప్రవర్తక హూఁ । హే రాధే ! ఇన పుణ్యక్షేత్ర
 భారతవర్ష మేం జో ధర్మిష్ఠా తథా పతివ్రతా శాన్తిస్వరూపా లక్ష్మీ
 హై, ఉసకా పతి మైం హీ హూఁ । హే సున్దరి ! సిద్ధేశ్వర సిద్ధిదాతా
 సాక్షాత్ కపిల మైం హీ హూఁ । ఇన ప్రకార వ్యక్తి-భేద నే మైం (కృష్ణ)
 హర తరహ కా రూప ధారణ కరతా హూఁ ।”

హే సున్దరి ! మైం చతుర్భుజరూప ధారణకర సదా ద్వారకా(౧) మేం
 రుక్మిణీ కా పతి హోతా హూఁ ఔర క్షీరసాగర మేం శయన కరనే వాలా
 మైం హీ సత్యభామా కే సున్దర భవన మేం నివాస కరతా హూఁ । హే
 రాధే ! ద్వారకా మేం అన్యాయ రానియోం కే భవనోం మేం భీ మైం హీ
 పుథక్-పుథక్ శరీర-ధారణకర క్రీడా కరతా హూఁ । మైం
 నారాయణ ఇన అర్జున కా సారథి హూఁ । హే రాధే ! అర్జున నర-ఋషి
 హై, ధర్మ కా పుత్ర హై ఔర బలవాన్ హై । మేరే అంశ నే భూతల పర
 ప్రకట హుత హై । ఉసనే పుష్కరక్షేత్ర మేం సారథి-కార్య కే తప ద్వారా
 మేరీ రాధనా కీ హై । హే రాధే ! జైనే తుమ గోలోక మేం రాధికా దేవీ హో,
 ఉసీ తరహ గోకుల మేం భీ హో । తుష్టిం వైకుణ్ణ మేం మహాలక్ష్మీ ఔర

సరస్వతీ హో | హే రాధే ! క్షీరోదశాయీ కీ ప్రియా ఔర మహాలక్ష్మీ తుష్టి
హో | భారత మేం సతీ తుమ హో, భారతీ తుష్టారా హీ నామ హై | తుమ కపిల
కీ ప్యారీ పత్నీ హో | తుష్టిం మిథిలా మేం సీతా నామ నే విఖ్యాత హో ఔర
సతీ ద్రోపదీ తుష్టారీ ఛాయా హై | హే రాధే ! ద్వారకా మేం మహాలక్ష్మీ కే
అంశ నే ప్రకట హుఈ సతీ రుక్మిణీ కే రూప మేం తుష్టిం నివాస కరతీ హో |
పాఞ్చోం పాణ్డవోం కీ పత్నీ ద్రోపదీ తుష్టారీ కలా నే ప్రకట హుఈ హై |
హే రాధే! తుష్టి దాశరథి రామచన్ద్ర కీ భార్య హోకర రావణ ద్వారా
హరణ కీ గయీ ధీం | జైనే తుమ అపనీ ఛాయా ఔర కలా నే నానారూపోం మేం
సమూర్ణ విశ్వ మేం ప్రకట హోతీ హో, వైనే హీ మైం భీ అపనే అంశ
ఔర కలా నే అనేక రూపోం మేం వ్యక్త హోతా హూఁ | మైం పరిపూర్ణతమ
పరాత్పర పరమాత్మా హూఁ | హే సతీ ! హే రాధే ! ఇస ప్రకార మైనే
తుమకో యహ సబ ఆధ్యాత్మిక యుగ్మతత్వ కా మాహాత్మ్య బతా దియా హై |
అబ హే పరమేశ్వరి ! తుమ మేరే సబ అపరాధోం కో క్షమా కర దో |

(౧) ద్వారకా- ద్వారే ద్వారే కం - బ్రహ్మ యస్యాం పూర్వ్యాం సా ద్వారకా | కం
బ్రహ్మ ఖం బ్రహ్మతి శ్రుతేః | అర్థ - ద్వార-ద్వార మే “క” నామ బ్రహ్మ
జిస పూరీ మేం వహా ద్వారకా హైం |

రాధాజీ కీ శరణ నే కృష్ణ వశ మేం హో జాతే హైం-

సకృదావాం ప్రపన్నో వా మత్ప్రియామేకీకా సుత |

నేవతేఽవన్యభావేన స మామేతి న సంశయః || ౮౩||

యో మామేవ ప్రపన్నశ్చ మత్ప్రియాం న మహేశ్వర |

న కదాపి స చాప్నోతి మామేవం తే మయోదితమ్ || ౮౪||

సకృదేవ ప్రపన్నో యస్తవాస్మీతి వదేదపి |

సాధనేన వివాప్యేవ మామాప్నోతి న సంశయః || ౮౫||

తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన మత్ప్రియాం శరణం వ్రజ |

ఆశ్రిత్య మత్ప్రియాం రుద్ర మాం వశీకర్తుమర్హసి || ౮౬||

ఇదం రహస్య పరమం మయా తే పరికీర్తితమ్ |

త్వయాప్యేతస్మహోదేవ గోపనీయం ప్రయత్నతః || ౮౭||

త్వమప్యేనాం సమాశ్రిత్య రాధికాం మమ వల్లభామ్ |

జపన్యే యుగలం మన్తం సదా తిష్ఠ మదాలయే || ౮౮||

(పద్మపురాణ పాతాలఖణ్డ(౫) అధ్యాయః ౮౨)

విశ్వాత్మా భగవాన్ శ్రీకృష్ణ కే ప్రసాద నే బ్రహ్మ ఔర క్రోధ నే
 రుద్ర ఉత్పన్న హుప హైం । (శ్రీమద్భాగవత ౧౨/౫౧) అతః యే దోనోం ఉనకే
 హీ పుత్ర హైం । ఇసలియే భగవాన్ శ్రీకృష్ణ కహతే హైం-హే పుత్ర
 (శివ) జో ప్రపన్న (శరణాగత) ఏక బార హమ దోనోం కీ శరణ మేం
 ఆ జాతా హై ఔర ఆకర మేరీ ఉపాసనా కరతా హై, వహ నిస్పందేహ ముర్ఖు కో
 ప్రాప్త హో జాతా హై । హే మహేశ్వర ! ఇసకే విపరీత (ఉల్టా) జో కేవల మేరీ
 శరణ మేం ఆ గయా హై, పర మేరీ ప్రియా రాధాజీ కీ శరణ మేం నహిం
 గయా, వహ కభీ భీ ముర్ఖే ప్రాప్త నహిం కర సకతా హై । యహ మైనే
 తుమనే గుహ్య బాత బతాఈ హై । జో ప్రపన్న ఏక బార హీ హమ దోనోం కీ
 శరణ మేం ఆకర “పైం ఆప దోనోం (యుగల ప్రియా-ప్రియతమ) కా
 హూః” యోం కహ దేతా హై, వహ బినా సాధన కే భీ ముర్ఖే ప్రాప్త కర
 లేతా హై । ఇసమేం కోఈ సంశయ నహిం హై । ఇసలియే హే రుద్ర ! తుమ
 సబ ప్రకార నే ప్రయత్న కరకే మేరీ ప్రియా రాధాజీ కీ శరణ మేం జాఓ,
 తుమ మేరీ ప్రియా కా సహారా లేకర హీ ముర్ఖే వశ మేం కర సకతే హో ।
 హే మహాదేవ! తుష్టేం భీ ఇసకో ప్రయత్న నే గోపన రఖనా చాహియే । అబ
 తుమ మేరీ ప్రియా రాధాజీ కీ శరణ లేకర హమారే యుగల నామ మహామస్త్ర
 కా జప కరతే హుప సదా హమారే ఆలయ-శ్రీధామ వృన్దావన మేం రహో ।

First four verses and the last one are included as a reference and are not translated.

Encoded and proofread by Ananth Raman

shrIpurushottamamahAtmyam

pdf was typeset on February 2, 2024

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

